

LAUSUNTO

HY/1360/00.13.00/2018

29.1.2019

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Helsingin yliopiston lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi korkeakoulujen yhteishausta (OKM/62/010/2018)

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta asetukseksi, jolla on tarkoitus jakaa korkeakoulujen kevään yhteishaku kahdeksi erilliseksi yhteishauksi.

Ensimmäisessä yhteishaussa olisivat mukana vieraskieliset koulutukset, Taideyliopiston koulutukset ja Tampereen yliopiston teatterityön koulutukset ja siinä hakijan ei tarvitsisi laittaa hakukohteitaan ennakkoon mieluisuusjärjestykseen. Keväällä järjestettävä toinen yhteishaku olisi suunnattu suomen- ja ruotsinkieliseen koulutukseen, se vastaisi nykyistä kevään yhteishakua ja hakijan tulisi asettaa hakutoiveensa mieluisuusjärjestykseen. Syksyllä järjestettävä yhteishaku vastaisi nykyistä syksyn yhteishakua.

Helsingin yliopisto lausuu luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi seuraavaa.

Yleistä

Asetusluonnos sisältää yliopiston näkemyksen mukaan useita hyvin kannatettavia ehdotuksia. Tällaisia ovat erityisesti pyrkimys yhtenäistää korkeakoulujen vieraskielisen koulutuksen hakuajan alkamis- ja päättymisaika, tulosten ilmoittamisaika samoin kuin opiskelupaikkojen vastaanottamisaika. Se, ettei hakijan esittämää hakukohteiden hakutoivejärjestystä huomioitaisi kevään ensimmäisessä yhteishaussa, on kannatettavaa. Myös apurahajärjestelmän ja sen käyttöönoton vaikutusten huomioiminen asetuseruonnoksessa on myönteistä.

Yliopiston näkemyksen mukaan yhteishakuja ollaan kehittämässä asetuseruonnoksen perusteella hyvään suuntaan.

Asetuseruonnoksen suhde yliopistolain säännöksiin

Yliopistolain 36 a §:n mukaan yliopisto voi käyttää yhteishaun asemesta erillisvalintaa ottaessaan mm. opiskelijoita vieraskieliseen koulutukseen sekä opiskelijoita suomen- tai ruotsinkieliseen, pelkästään ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen, jonka haku järjestetään samassa yhteydessä vastaavan vieraskielisen koulutuksen haun kanssa.

Lausuntokierroksella olevan asetusluonnoksen muistion mukaan tarkoituksena on, että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkintoon johtavaan koulutukseen haetaan pääsääntöisesti korkeakoulujen yhteishauissa.

Helsingin yliopistossa on 1.8.2017 alkaen voimaan tulleen koulutusuudistuksen myötä iso määrä monikielisiä maisteriohjelmia eli ylempään korkeakoulututkintoon johtavaa koulutusta, jossa tutkinnon voi suorittaa joko kotimaisella kielellä tai englanniksi. Näihin maisteriohjelmiin on tutkinnonsuorituskielestä riippumatta yksi hakuaika, jolloin ohjelmiin voidaan valita koko hakijajoukosta parhaimmat hakijat. Haku ja opiskelijavalinta yliopiston vieras- ja monikielisiin maisteriohjelmiin on järjestetty yliopistolain 36 a §:n nojalla erillisvalintana. Kotimaiskielisiin maisteriohjelmiin haetaan yhteishaussa.

Yliopisto pitää monia asetusluonnoksessa ehdotettuja, kevään yhteishaun ensimmäistä hakuaikaa koskevia säännöksiä sinänsä kannatettavina, mutta yliopiston kannalta on tärkeää, että jatkossakin haku monikielisiin koulutusohjelmiin voitaisiin toteuttaa yhden hakujan puitteissa. Mikäli kevään yhteishaun ensimmäinen hakuaika rajataan Taideyliopiston koulutusten ja Tampereen yliopiston teatterityön koulutusten lisäksi siten, että siihen voivat kuulua ainoastaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen vieraskieliset koulutukset, tämä on ongelmallista monikielisten koulutusohjelmien haun ja opiskelijavalinnan toteuttamiselle ja johtaa siihen, että haku ja opiskelijavalinta näihin koulutusohjelmiin tulee jatkossakin toteuttaa erillisvalintana.

Yliopiston käsitys on, että yliopistolain 36 a §:n nojalla erillisvalinta on jatkossakin mahdollinen lain 1 momentissa tarkoitetuissa hauissa.

Hakujan alkamisajankohta ja kesto

Yliopisto haluaa korostaa sitä, että kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla hakujan pituus ja sen ajoittuminen ovat oleellisen tärkeitä seikkoja, jotka osaltaan vaikuttavat korkeakoulujen kilpailukykyyn. Korkeakoulujen yhteishaun kevään ensimmäinen hakuaika on nykyisin vain kahden viikon mittainen ja se ajoittuu tammikuun puoliväliin.

Kansainväliset hakijat tarvitsevat hakua varten mm. erilaisia asiakirjoja, joiden hankkiminen saattaa lähtömaasta riippuen kestää useita viikkoja. Mikäli suomalaisiin korkeakouluihin halutaan houkutella erityisesti muita kuin eurooppalaisia hakijoita, hakujan tulee yliopiston näkemyksen mukaan olla usean viikon mittainen ja sen tulee alkaa ennen tammikuuta.

Helsingin yliopiston moni- tai vieraskielisiin koulutusohjelmiin saatiin vuoden 2019 haussa lähes 4000 hakemusta. Hakijoista yli 60 % on EU/ETA-alueen ulkopuolelta. Hakijoiden suuren määrän ja prosentuaalisesti ison osuuden vuoksi yliopiston kannalta on tärkeää, kuinka hakua ja opiskelijavalintoja erityisesti korkeakoulujen vieraskieliseen koulutukseen säännellään ja mitä se tarkoittaa korkeakoulujen sisäisten työprosessien kannalta.

Asetusluonnoksen muistiossa esitetään myös, että yhteishakujen aikataulujen valmistelussa tulee huolehtia siitä, että hakiessaan useassa yhteishaussa hakijalla on tosiasiallinen mahdollisuus päättää missä haussa saamansa opiskelupaikan ottaa vastaan. Yliopisto pitää tärkeänä, että yhteishakujen aikataulu vahvistetaan siten, että hakija saa tietoonsa sekä kevään ensimmäisen että toisen yhteishaun tulokset ennen kuin ensimmäisessä yhteishaussa myönnettävien opiskelupaikkojen vastaanottamisaika päättyy.

Muita esille tuotavia seikkoja

Yliopisto haluaa lisäksi ottaa lausunnossaan esille seuraavat kolme seikkaa, joista ensimmäinen koskee suoraan asetusluonnosta ja muut kaksi laajemmin hakua korkeakouluihin, erityisesti kansainvälisen haun ja opiskelijavalinnan näkökulmasta.

Asetusluonnoksen mukaan hakija valitaan kevään toisessa yhteishaussa tai syksyn yhteishaussa ylimpään hakukohteeseen, johon hänen valintamenestyksensä riittää. Hakija voi tulla kuitenkin valituksi myöhemmin varasijalta ylempään hakukohteeseensa. Yliopisto pitää kannatettavana sitä, että hakukohteiden laittaminen ennakkoon sitovaan mieluisuusjärjestykseen tulee jatkossakin säilymään näissä yhteishauissa.

Yliopisto haluaa myös korostaa, että säännösten kehittämistyön lisäksi olisi kansallisella tasolla panostettava tietojärjestelmien edelleen kehittämiseen. Sujuvat haut ja opiskelijavalinnat edellyttävät hyvin toimivia ja hakijalähtöisiä tietojärjestelmiä. Kansainvälisissä hauissa hakijalähtöisyydessä korostuvat etenkin kielivalinnat hakemista ohjaavina tekijöinä. Tietojärjestelmien tulisi yliopiston näkemyksen mukaan myös tukea sujuvaa hakemusten käsittelyä korkeakouluissa sekä nopeuttaa korkeakouluissa suoritettavia prosesseja.

Lisäksi yliopisto haluaa muistuttaa, että vuoden 2016 opiskelijavalinnoissa kokeiltiin yliopistolailla säädettyä lukauskohtaista hakemuksen käsittelymaksua. Maksu perittiin muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion tai Sveitsin koulutusjärjestelmän mukaisen koulutuksen perusteella muuta kuin jatkotutkintoa opiskelemaan hakevilta, ja maksun suorittaminen oli hakemuksen käsittelemisen edellytys. Yhden vuoden kokemuksen perusteella pystyttiin havaitsemaan, että käsittelymaksu paransi hakemusten laatua. Vastaava hakemuksen käsittelymaksu peritään mm. haettaessa ruotsalaisiin korkeakouluihin, joissa koulutus on lisäksi Suomen tapaan lukuvuosimaksullista. Yliopiston näkemyksen mukaan hakemuksen käsittelymaksuilla saataisiin resursseja hakua ja opiskelijavalintaa tukevien hakijalähtöisten tietojärjestelmien kehittämiseen samalla kun pystyttäisiin parantamaan hakemusten laatua.

Kehitysjohdaja

Susanna Niinistö-Sivuranta

Esittelijä

Mervi Pyyhtiä

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti Helsingin yliopiston asian- ja dokumentinhallintajärjestelmässä

Tämä asiakirja on allekirjoitettu

Asian HY/1360/00.13.00/2018 asiakirja

Lista allekirjoittajista

Allekirjoittaja	Todennus
Mervi Pyyhtiä 29.01.2019 17:27:15	Asianhallinta 29.01.2019 17:27:07
Susanna Niinistö-Sivuranta 30.01.2019 17:05:00	Shibboleth 30.01.2019 16:58:44